

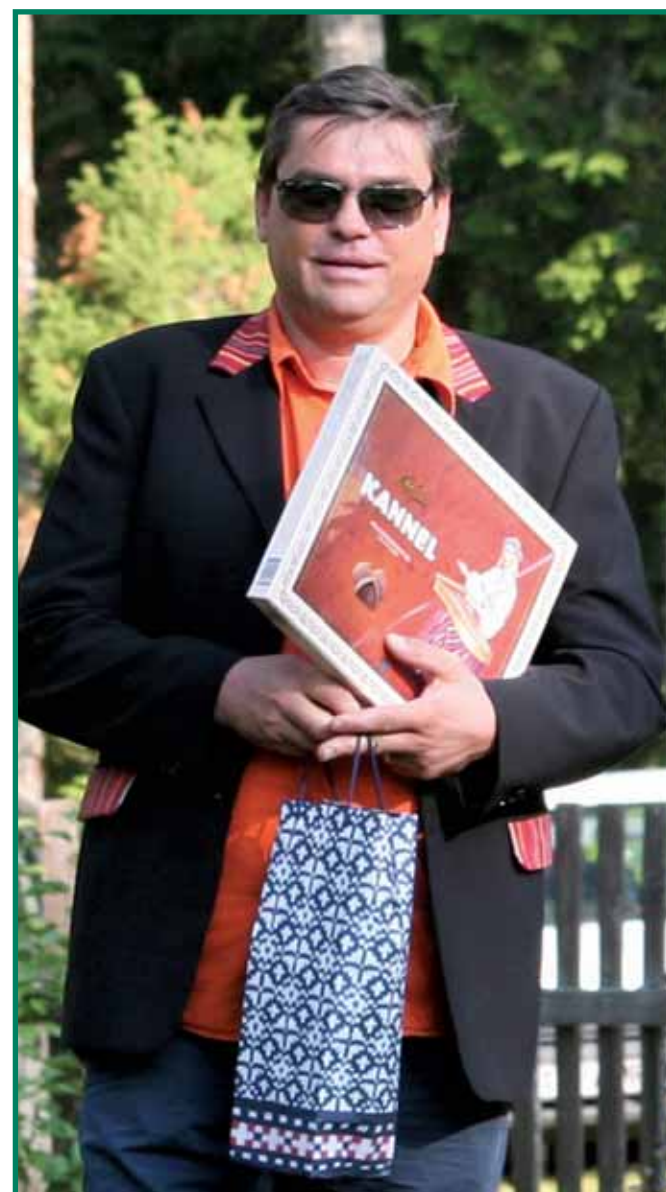
Heidy Tamme ja Meelis Pai liitusid Keskerakonnaga

Eelmisel nädalal jõudis Keskerakonna liikmete ja poolehoidjateni kaks rõõmsat sõnumit: Keskerakonnaga otsustasid liituda armastatud laulja ja muusikapedagoog Heidy Tamme ning 13 aastat Eesti Nuku- ja Noorsooteatrit juhtinud Meelis Pai.

Heidy Tamme rõhutas, et Keskerakonna puhul peab ta kõige olulisemaks inimkeskset poliitikat ning kogu Eesti käekäigu eest muresemist. „Olen pikalt Soomes elanud ja eriti meeldis mulle sealne inimesi väärtustav ning inimestest hooliv ühiskond. Loomulikult on ka seal mitmesuguseid probleeme, kuid nendega tegeldakse ühiselt, hoitakse oma riiki ja oma inimesi. Mul on tunne, et just Keskerakonna poliitika aitaks Eestis jõuda samasuguse sõbraliku ja toetava õhkkonnani.“ Heidy Tamme märkis veel, et usaldust võidetakse tegudega. „Just seepärast meeldib mulle ka Tallinn, kus on palju häid asju ära tehtud – olgu siis tasuta ühistransport või toetused nii noortele kui ka pensionäridele. Mõte, et kogu Eestis võiks teoks teha samasugused head algatused, on minu meelest suurepärase.“

Meelis Pai ütles, et ettepanek Keskerakonnaga liituda ei tulnud talle päris ootamatult, kuid oli siiski tore üllatus. „Nukuteatri-ajal oli mul Tallinna linnajuhtidega väga tulemuslik ja meeldiv koostöö ning hakkasin aina enam hindama Keskerakonna ideoloogiat. Nüüd, Keskerakonna liikmena tahan enesestmõistetavalt ka edaspidi tegelda kultuurivaldkonnaga ning eelkõige julgustada kultuuri-tegelasi olema loovad ja innovaatilised. Lootan anda oma panuse sellesse, et Eesti kultuurielul ei läheks allakäigutrepile ning et eelkõige noored tunneksid huvi meie oma kultuuri vastu. Leian, et nii kultuuris kui ka kõigis teistes valdkondades tuleb eelkõige panustada just nendesse algatustesse, mis on toimivad. Piltlikult öeldes: tuleb kasta seda, mis kasvab.“

Carreras lauluväljakul ja Tallinna linnapea vastuvõtul

28. juunil esines Tallinna Lauluväljakul maailma-kuulus ooperilaulja Jose Carreras (67) – üks unustamatust kolmest tenorist koos Placido Domingo ja Luciano Pavarottiga. Enne kontserti käis Carreras raekojas linnapea Edgar Savisaare vastuvõtul, kus laulukuulsus jättis oma nime linna külalisraamatusse ning kus teda tervitas ETV tütarlastekoor Arne Saluveeri juhatusel.

Kuigi Carrerasel puhul on tegemist ülemaailmselt armastatud ooperivirtuoosiga, meenub ta suurele osale eestlastest ka kui 1992. aastal Barcelonas toimunud 25. suveolümpiamängude tunnusemeloodia (Andrew Lloyd Webberi „Friends for Life“/ „Sõbrad kogu eluks“) esitaja koos Montserrat Caballeaga. Mäletavasti võitis tol mälestusväärsel olümpial jalgrattatrekisõidus kulla Erika Salumäe. Tallinna kontserdi jaoks oli

„planeedi üks tuntuim hääl“, nagu teda meedias tituleeritakse, koostanud kava oma repertuaari paremikust. Hispaanias Barcelonas sündinud Carreras saabus Eestisse seoses muusikaürituste sarjaga *Music Star Weekend* (muusikastaaride nädalalõpp). Carrerasel talent avanes juba kuueaastaselt, mil ta esmakordselt kuulis Mario Lanzat esinemas filmis „Suur Caruso“; pärast seda valis ka tema lauljate. Täna on ta vallutanud maailma tuntuimad

lavad, sh *La Scala*, *Metropolitan Opera* ja *Covent Garden*.

Ülesastumine Eestis toimus festivali „Classics under Sky“ raames, mille teine kuulus esineja oli 29. juunil Sir Elton John. 27. juunil käis Jose Carreras linnapea Edgar Savisaare vastuvõtul. Tallinna mees tervitas mainekat tenorit ja kiitis talle meie ajaloolist pealinna. Savisaar märkis, et 2011. aastal oli Tallinn Euroopa kultuuripealinn, aga nüüd tahetakse saada ka Euroopa roheliseks pealinnaks.

„Selle eesmärgini jõudmiseks on meie linnas tasuta transport, et muuta õhk puhtamaks ja vähendada autostumist,“ rääkis Savisaar, kuid ei jätnud

lisamata, et ka rahvas Tallinnas on lõbus ja rõõmus ning et nii on olnud juba sajandeid.

Savisaar märkis oma tervituses, et on lugenud üht Carrerasel intervjuud, kus kuulsa laulja ütles end teadvat, et Eestis elab suur laulurahvas. Seepeale Savisaar kutsus Carrerasel omalt poolt tulevaks aastaks taas Tallinna, kui 4.–6. juulini toimub siin järjekordne üldlaulupidu.

Carreras on ka varem Eestis esinenud. 13. juunil 1999 andis ta Tartu lauluväljakul kontserdi parima heliga, mida tolle ajani oldi Eestis kuulnud. ERSO-t juhatas toona Carrerasel oma dirigent Enrique Ricci.

Urmi Reinde
tekst ja foto

Juhtkiri

Jaan Männik
ajab õiget asja!PRIIT KUTSER
Põhja-Tallinna asevanem

Äsja Eesti Panga nõukogu esimehe karjääri lõpetanud Jaan Männik on tänastes parempoolsetes erakondades pettunud. Mõistagi ei viljele Reformierakond või IRL kaugeltki enam seda ehtsat ja tõelist, vaid hoopis võltsparempoolset ideoloogiat. Selle maailmavaate maine on korralikult määritud, mistõttu on end paremparteideks pidavaile valitsuserakondadele tekkinud ideoloogilised konkurendid – Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE) või Männiku loodav erakond.

Kust aga võtta nimesid, mis valimistel võimu kindlustaksid? EKRE reiting püsib jätkuvalt madal, mistõttu peaks alternatiiv-paremskaalal aset leidma teatud koondumine murdmaks end võimule.

Näiteks Vaba Isamaaline Kodanik (VIK), mis suuresti toetub IRL-is pettunud endistel isamaaliitlastel ehk nn kampsunitel, sobiks Männiku parteiga ideaalselt kokku. Peaasi, et Männiku erakonnast ei saaks uut *Res Publica*'t. Mäletame ju kõik, kuidas nemadki tulid suurde poliitikasse võimsa hooga ja uute tegijatena platsi vanakestest puhtaks lööma. Täna on kunagised äraostmatud kenasti ära ostetud. Tollane „poistebänd“ kaaperdas IRL-i, millest I-tähe võib vabalt ära unustada, kuna IRL-il pole Isamaast enam midagi alles. Ja seda umbmäärast Eesti asja ajavad raudselt stelmachid ja teised lõbusad äraostetud.

On raske uskuda, et Männik saab kokku 1000 inimest ja sinnasekka ka suuri nimesid. Ikka tuleb neid teistest parteidest importida. Üks võimalus ongi seesama VIK.

KESKMÖTE: Tõelise parempoolsuse taassünd oleks mõeldav alles pärast vasakerakondade võimulolekut.

Lisaks võiks mõelda ka n-ö demokraatide peale, kui neist selleks sügiseks enam üldse midagi alles jääb, sest nemad on lõpuks aru saanud, et erakonna moodustamiseks neil jõudu ja jaksu pole, mistõttu tuleb taas poliitprostitutsiooni tee ette võtta, nagu tegid seda hiljaaegu mitu endist tipp-keskerakondlast.

Helmed ja Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE) oleks ka potentsiaalne alusmaterjal, kust saaks mõne nimekama tegelase tulevasele Männiku parteile, sest oma olemuselt oli kunagine Rahvaliid ju ikkagi paremkreenis. Helmed on aga lähedal äärmusrahvuslastele, deklareerides *a la* „Kui on must, näita ust!“. Helmed võiksid Männiku parteis moodustada küll paremäärmusliku tiiva. Usun, et Männik ja Helmed suudaksid toota piisavat sünergiat päris-parempoolsuse renessansiks Eestis.

Kogu austuse juures Jaan Männiku suhtes kaldun tema loodava erakonna suhtes siiski pessimismile, kuna ma ei usu, et parempoolsust oleks kuidagi võimalik täna enam rehabiliteerida. See ideoloogia on Eestis juba oma aja ära elanud. Milleks reanimeerida laipa? Pigem lasta sel kõduneda. Las sellest saab viljakandev pinna uueks alguseks!

Tõelise parempoolsuse taassünd oleks mõeldav alles pärast vasakerakondade võimulolekut, sest täna soovib eesti rahvas kindlasti vahetust vanast, ideoloogilist värskendust, maailmakaemuslikku kursimuutust, et anda ka maailmavaateliselt uutele tegijatele võimalus end tõestada.

Eesti rahvas on niivõrd palju pidanud viimasel ajal kannatama, mistõttu suund hoolivamasse ühiskonda on pingsalt oodatud. On selge, et võltsparempoolne ideoloogia Eestis on pankrotis. Uhhkus on ajanud upakile, kohati lausa käpukile. Kardan, et isegi Jaan Männik ei suuda parempoolsust sealt kuristikust välja upitada.

Aga see ei tähenda, et härra Männik proovima ei peaks. Huvitavaid mõtteid ju on ning parempoliitikal on oma kindel toetajas- ja valijaskond, mis vajab väärilist väljundit, mida tänased võimuparteid paraku pakkuda ei suuda, ei oska või ei tahagi.

Igatahes jõudu Jaan Männikule selles hetkel võimatuna näivas missioonis!

NÄDALA NUPUD

Häda avatud elektrituru pärast

Majandus- ja kommunikatsiooniministri Juhan Partsi hädad elektrihinna tõusuga ja avatud elektrituru ei taha kuidagi lõppeda. Kui veel 2010. a kinnitas Parts, et viivitamine elektrituru avamisega on meie riigile kahjulik, siis eelmisel nädalal nentis ta intervjuus Eesti Päevalehele: sellist turgu me küll ei tahtnud...

Majandusministri meelehärm on igati arusaadav, sest Põhjamaade elektribörsi *Nord Pool Spot* Eesti hinnapiirkonnas saavutati selle aasta rekordhind 103,85 euro/MWh. (Võrdluseks: Soomes on keskmine hind 50,13 euro/MWh ning Rootsis 34,89 euro/MWh.) Hando Sutter, Nord Pool Spoti müügijuht Eestis, ütles 25. juunil Ärilehele, et elektribörsi hind langust pole kuni juuni lõpuni ette näha, kuid Balti integreeritud elektrituru kohta on raske mingeid pikemaajalisi analüüse teha, sest praegu on selle turu käivitumise periood.

26. juuni Ärilehes kirjutab ajakirjanik Kadri Paas, et mitmete asjatundjate sõnul on ülikõrge elektrihinna põhjuseks see,

et tehniliselt ei olnud Eesti selle aasta alguses elektrivabaturuga liitumiseks valmis ja liitumismotsus oli pigem poliitiline, aga nüüd on siis selge, et ühendusi napib ning vähimagi tõrke korral lendab sinne hind põhjanaabrile omast kordi kõrgemale. Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) esimees Mart Helme märkis, et olukorras, kus eestlased peavad maksma soomlastest või rootslastest kaks-kolm korda kõrgemat elektrihinda, peaks isegi pime ja loll nägema, et elektrituru pole, börs ei toimi ja Eesti inimesed kannatavad monopolide karistamatu väljapressimise käes.

Kesknelal meenutab, et valitsuserakonnad ei tulnud mullu sügisel riigieelarve menetlemise ajal vastu Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni ettepanekule langetada elektrituru Euroopa Liidus lubatud miinimummääran. Valitsuse tegevusetus hinnatõusude leevendamisel tõi veebruaris ja aprillis Majandusministeeriumi hoone ette tuhandeid inimesi, kes nõudsid Juhan Partsi tagasiastumist ja kodukulude kontrolli alla võtmist. Kogu olukorra juures on vaid üksainus suur küsimus: kui kaua talub Reformierakond oma koalitsioonipartneri ebaõnnestumisi majanduse valdkonnas?

Palvetatakse Madiba eest

Esimene Lõuna-Aafrika Vabariigi mustanahaline president ja apartheidivastase võitluse kangelane, 94-aastane Nelson Mandela (*pildil*) viibib juuni algusest peale haiglas – kopsupõletik on põhjustanud kriitilise seisundi. Kuna väga suur osa 50 miljonist LAV elanikust peab Nelson Mandelat justkui oma pere liikmeks, on praegu kogu rahvale raske aeg. Tuhanded inimesed on nii päeval kui ka öösel riigi pealinnas Pretorias selle haigla ees, kus endist presidenti ravitakse.

Rahvusvaheline meedia vahendab jäädvustusi, kuidas rahvas laulab, tantsib ja ühiselt palvetab oma armastatud iidoli tervisliku seisundi paranemise nimel. Nii koolilapsed kui ka täiskasvanud on valmistanud sadu tuhandeid kaarte, mis kannavad kõik endas sõnumit „Saa terveks, Madiba!“. Kuigi rahvale on antud mõista, et eks-presidenti tervis ei pruugi enam paremaks minna, püüavad inimesed olla optimistlikud. „Meil pole selles raskes olukorras muud teha kui palvetada, et see mees, kes on meile nii oluline, terveks saaks. Lõuna-aafriklased ei kujuta ette elu ja tulevikku Mandelata, kuid me teame, et ta tahaks, et me oleme vaprad ja läheme edasi,“ rääkisid haigla juurde

kogunenud inimesed Euronewsile. „Nutmise asemel peama olema tänulikud selle eest, mida ta on meie heaks teinud. Mandela on meie kangelane!“

Paljud Lõuna-Aafrika juhtpoliitikud, nende hulgas ka praegune president Jacob Zuma on korduvalt käinud haiglas Mandelale austust avaldamas ning tema tervenemise nimel palvetanud. Ka eelmisel nädalal Lõuna-Aafrika Vabariiki külastanud USA presidenti Barack Obama visiiti varjutas mure Mandela tervise pärast. Obama kiitis oma kõnes LAV endise presidenti vaprust, mis tõi Lõuna-Aafrikasse vabaduse ja demokraatia, ning märkis, et tundis end väga rusutuna, viibides Robbeni saarel, kus Mandela veetis 18 aastat oma 27-aastasest vangipõlvest.

Nimi Madiba pärineb Xhosa hõimust, kuhu kuulub Nelson Mandela. Suureks austusavalduseks peetakse seda, kui kedagi kutsutakse tema hõimunime järgi. Lõuna-Aafrika suurmehe sünninimi on aga hoopis isa pandud *Rolihlahla*. Eesnime *Nelson* andis Mandelale esimesel koolipäeval tema õpetaja, sest Briti kolonialistidel oli raskusi aafrikapärase nime hääldamisega.

HIIBUSE NÄDAL

PARTS ON KÄSIST-JALUST SEOTUD

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Meie vabadus ja julgeolek

President kõneles 23. juuni pidupäeval julgeolekust, vabadusest ja kaheldavast oskusest selle kõigega ümber käia. Kas ta kõneles õigustatult?

ANDRES RAID
teleajakirjanik

Hiljuti ilmus Eesti Päevalehes suisa pealkiri – vabadus või julgeolek –, nagu üks välistaks teise. Kust võetakse sellised totrad dilemmad, nagu garanteeriks vabadusest loomine julgeoleku, ja vastupidi?

Vabadus ja julgeolek – kindel liit

Meie esivanemate õuduseks, kes elasid siin viiskümmend ja sada aastat tagasi, olid üliinimlikud jõud koos oma üliinimlike nõudmistega. Jubedaks ja vihatuks oli ISAND (saksa parun, nõukogude võim *etc*), kes jälgis orja igal sammul ja karistas teda vähimagi eksimuse korral, kui see iganes tihkas ühtsest rivist välja astuda. Opman ja kilter olid need, kes kontrollisid, kõigest ette kandsid ja kellega sisimas kõik tahtsid sarnaneda. Sellest kõigest vabanemine tähendaski vabaduse võitu – polnud ühtki ligitõmbavat või ihaldatavat ideed, kui selline võit.

Loomulikult ei kujutanud meie esivanemad oma mõttekonstruktsioonide alusel ette vabadust kui seisundit, milles ei tule järgida kellegi käske ja keelde ega toimida sunniviisiliselt kellegi teise tahte alusel ja kohaselt. Selliste vaadete ja arusaamade kohaselt oleksid nad kirjeldanud situatsiooni, milles me täna otsekui asuksime ja mis oleks olnud vabaduse kehatust.

Kuid nad ei näinud ette (ega saanudki näha), et vabaduse tüüp, millest nad unistasid, omab hinda, ja et see hind saab olema kõrge. Selleks hinnaks on julgeoleku puudumine (pigem kindlustunde puudumine – *Unsicherheit* –, mis on kordades komplekssem diskomfort ja millega omakorda kaasneb määramatus ja kaitsetus). See on tõesti kõrge hind, millega vaba isikus paljude valikuvariantide puhul igapäevaselt kokku puutub. Selline valik toimub tegelikult väljaspool veendumust, et ettevõtetud sammud toovad kaasa oodatud tulemuste ning et tänased väljaminekud toovad ilmingimata kaasa homsed tulud.

Vabaduse vahetamine julgeoleku vastu ei ole mingil juhul valik hea ja kurja vahel.

Pole sugugi kindel, kas loobumine mingitest variantidest, mis praegu tunduvad ebaõigetena, ei too omakorda kaasa üsnagi fataalseid tagajärgi suurte kaotuste näol.

Pole samuti sugugi selge, keda ja mida võib uskuda või usaldada, kuna silmapiiril pole kedagi, kes kontrolliks ja suunaks asjade üldist kulgu, mitte keegi ei saa ega suuda garanteerida, et sündmused kulgevad just soovitud rada pidi. Julgeoleku puudumise tingimustes elatakse riski tingimustes (*Risiko-leben*), ja inimene, kes võtab vastu otsuseid, peab võetud riskide eest ise maksma.

Vabadus kui tunnetatud paratamatus

Vabadust tunnetatud paratamatusena kirjeldasid oma traktaatides paljud filosoofid – Spinoza, Hegel ja isegi Engels. Kuid mis ikkagi seisab selle tunnuslause taga, mis on saanud peaaegu et aforismiks? Maailmas on olemas jõud, mis toimivad inimestest sõltumatult, pöördumatult ning vältimatult. Need jõud mõjutavad inimtegevust paratamatult. Isegi kui see vajadus on mõtestamata, on inimene ikka nende jõudude ori. Kui see jõud on aga tunnetatud, siis omandab

ANDRES RAID:

“Eestlane on pandud olukorda, kus ta peab suhtuma tulevikku kui ohtu, mitte kui külluslikku tulevikku, mis saabub valge laevaga, mis lisaks toob ka suurima unelma – vabaduse.”

inimene võime otsustada asjatundlikult. Selles väljendubki tema tahte vabadus.

Kuid mis jõud need lõppude lõpuks on ja milline on vabaduse loomus? Sellele küsimusele annavad autorid erinevaid vastuseid. Ühed näevad jumaliku tahet ja nende jaoks on kõik juba ette otsustatud. Milles seisneb siis inimese vabadus?! Seda polegi.

„Jumalik ettenägemine ja Jumala kõikvõimsus on meie tahte suhtes diametraalselt vastupidine – me ei tee mitte midagi oma tahtest lähtuvalt, vaid kõik toimub vastavalt Jumala ettenägemise vajadusele,“ – nii kinnitas suur reformaator Luther.

Tsiteeritud seisukohale vastupidiselt pakuvad õigeusklikud usutegeused välja teise arusaama jumaliku ettenägemise ja inimese vabaduse omavahelisest suhtest: jumal plaanis ilmaruumi sellisena, et tervel loomingul oleks suur kaasanne – vabadus. Vabadus tähendab antud kontekstis eeskätt vabadust valida – see on valik kurja või hea vahel, ja see valik pidi toimuma isikliku valiku ja otsustuse alusel. Muidugi võib Jumal ühe hetkega hävitada nii hea kui ka kurja, kuid samal hetkel oleks ta maailma jätnud ilma ka vabadusest.

Ingli ja saatana vahel

Julgeolek tähendab kaitstust ja kindlust kolme liiki kannatuste eest: * kannatuste eest, mis lähtuvad meist enesest; * välisilmast tulevate kannatuste eest * ja nende eest, mis kaasnevad suhtluses teiste inimestega. Julgeolek saavutatakse vaid siis, kui kontrollimatu ja stiihiline (sageli isegi plahvatuslik) soovide puhang asendub mõistega *kord* – sunni-

viisiga, mis määrab (pärast seda, kui üldine seadus on vastu võetud), kus, mis ja millal peab tehtama, et sellistel tingimustel oleks võimalik vältida kõikumisi ja määramatust. Määramatust ei saa kuidagi pidada meeldivaks hingeseisundiks. Seetõttu toob korra loomine kaasa tuntava kasu. Kuid siin tuleb lisada, et vabaduse vahetamine julgeoleku vastu ei ole mingil juhul valik hea ja kurja vahel. Kui äsjakirjeldatus tundub miski eemaletõukava ja ebainimlikuna, siis on see just nimelt vahetus ise. Sest inimese jaoks on väärtuslikud mõlemad – nii julgeolek kui ka vabadus. Seetõttu kaasnevad suvalise vahetusega inimese jaoks nii kasu kui ka kahju. Iga akt on selles suhtes kahemõtteline nii motiivide kui ka

perverte ega kerjuseid ning ka pahatahtlikke võõraid.)

Kindlustunde puudumine muudab meie tuleviku määramatuks ja takistab igasuguseid loomulikke ja ratsionaalseid ootusi. Isegi tuleviku-soovid ja -ootused muutuvad olematuks või hääbuvad.

Hulk inimesi on juba kokku puutunud saladuslike jõududega, mida iga kord nimetatakse isesuguste nimedega, olgu siis mingi salapärase „konkurentsivõime“, „retsessioon“, „turunõudluse vähenemine“ või „tootmismahude kahanemine“.

Igaüks on neid sõnu kuulnud, nende sisu väidavad end teadvat vaid ühesed ja nood seda teavet välja ei anna. Mõnigi meist on näinud oma kaaslast, kel pind jalge alt kadunud. Need kaotused ilmnevad ka otsesest sihtmärkidest oluliselt kaugemal ning jutt ei ole sugugi ainult neist, kes päevapealt kinga said, palgas kaotasid, alandust talusid või elatusvahenditest täiesti ilma jäid.

Iga hoop on hoiatus neile, kes (veel) terved on, ja see hoiatus sunnib oma tulevikku kiiremini hindama just oodatava karistusmäära ranguse kontekstis ning arvestades selle karistuse möödapääsmatu lähene-mise ajalist faktorit. Selle sõnumi mõte on lihtne: iga inimene on potentsiaalselt üleliigne ja välja-vahetata, ning seetõttu on kõik vägagi haavatavad. Neis tingimustes on haavatav iga sotsiaalne kiht – sõltumata sellest, kui kõrge ja mõjuvõimas ta ka ei oleks, sest kogu positsioon muutub tinglikuks.

Eestlane tajub tulevikku ohuna

Eestlane on pandud olukorda, kus ta peab suhtuma tulevikku kui *ohtu*, mitte kui külluslikku tulevikku, mis saabub valge laevaga, mis lisaks toob ka suurima unelma – vabaduse. Kui inimesed lepiivad võimetusega kontrollida omaenda elu ning kui nad kapituleeruvad selle ees, mida peavad vältimatuks ja vajalikuks, siis pole ühiskond enam autonoomne.

Inimesed vajavad nii vabadust kui ka julgeolekut ning ühe või teise ohvriks toomine viib paratamatult kannatusteni. Siit järeldub, et dilemma – kas vabadus või julgeolek? – on inimlikus mõttes nii väär kui ka kohatu.

või julgeolek? – on inimlikus mõttes nii väär kui ka kohatu. Teisalt võib öelda, et püsiv tasakaal vabaduse ja julgeoleku vahel on loogiliselt vastuoluline ja praktiliselt teostamatu, kuid iseenesest on ta võimsaks stiimuliks optimaalseimate vahetusvariantide otsingul.

Eesti valem julgeoleku vahetamiseks vabaduse vastu

Inimesed ootavad avalikult võimult laias laastus vaid kahte asja: need on inimõigustest kinnipidamine (s.o õigus lasta igapähele ise endal võimaluste ja oskuste kohaselt oma tee leida) ja rahu säilitamine (s.o tingimuste loomine, kus inimene saab end nii vaimses kui ka füüsilises mõttes koos ja tervena hoida ning tema maine vara saab kaitstud, kus kurjategijad eraldatakse „korralikest“, tänavatel jm avalikes kohtades pole röövlid, Autonomiam tähendab eeskätt võimet end ise juhtida ning oma asju ise määrata-korraldada. Inimese usu kaotus autonoomia võimalikkusse toob automaatselt kaasa mehise ja julguse kaotuse. Enam ei riski oma asju ise määrata! Tulemus on üsna lihtsalt aimatav – ühiskond muutub juhimatatuks ja omandab staatuse, kus ta on teiste lükata-tõugata; isegi mitte juhtida. Selline ühiskond triivib poliitilistes ja majanduslikes hoovustes otsekui plankton, selle asemel, et liikuda kindlal kursil. Triiviva laeva reisijad ja meeskond lepiivad saatusega ning loobuvad isegi lootusest kunagi ise kurssi ja sihtsadamat määrama hakata. Kuid – lootus pidigi lollide lootik olemas ja valgust laevast ei unista enam keegi. Kuipalju vabadust tuleb siis lõppude lõpuks ära anda selleks, et tulevik meie jaoks enam pelgalt ohtu ei kujutaks?!

Mart Helme kutsus üles platsipuhastamisele

Jaaniapäeva järel kutsus Konservatiivse Rahvaerakonna juht Mart Helme (pidil) taas-püstitava 1990-ndate loosungit „Plats puhtaks!“. Helme, kuulanud Ilvese võidupühakõnet, kirjutas, et presidendi kõne oli vaid tähelepanu juhtimine oluliselt ebaoluliselt (vt pikemalt 25. juuni Delfis „Mart Helme: Soovitan Ilvesel ja Ansipil proovida toime tulla 300 euroga kuus“).

„Inimesed, ärge laske ennast eksitada! Tegelik intriig on mujal. Tegelik intriig on eksistentsiaalne. On selles, et 22 aastat peale iseseisvuse taastamist leiab eesti rahvas ennast 80. aastatega sarnasest kriitilisest olukorrast. Üksnes selle vahega, et tookord oli meeleolu mädanevas impeeriumis lootusrikas ning suletud piiride tingimustes kanaliseerus rahvuse kogu vastupanuvaim ühe eesmärgi – iseseisvuse – saavutamisele. Ja loomulikult usuti, et iseseisvus on lunastus, on vabadus, on jõukus, on solidaarsus, on rahvuslik õitseng, on meie kõigi ühine ülesehitustöö.“

Pettumused algasid kahetsusväärsetl kohe. Mart Laari paljukiidetud esimene valitsus, mis väidetavalt pani aluse Eesti edule, lõikas tegelikult Eesti majanduse jätkusuutlikkusele juured alt. Kiirustatult ja pikemaajaliste mõjude analüüsita läbi viidud privatiseerimine sisuliselt hävitas meie tööstuspotentsiaali, eriti väljaspool Tallinna, ning tõi kaasa tööpuuduse ja algava deklasseerumise. Põllumajandusliku suurtootmise loosunglik asendamine talude taastamisega oli aga selgelt läbikukkumisele määratud üritus, mille kibedaid vilju sööme nii demograafilise kollapsi kui ka külade väljasuremise ja päitistumise näol.

Kuulen muidugi juba tõusvaid protestihääli, mis küsivad: kas oleks siis pidanud kolhoosid alles jätma ja ebaefektiivseid tööstusettevõtteid kunstlikult käigus hoidma? Loomulikult mitte. Aga tehke inventuuri, ja te näete, et suurem osa omal ajal võileivahinna eest privatiseeritud ettevõtteid lihtsalt suleti. Ehk siis – konkurendid ostsid endale Eestis tururuumi.

[- -]

Eestis oleks justnagu käsu korras unustatud, et raha kõrval on muidki väärtusi. Nendeks on ausus ja väärikus, armastus ja vabadus. Et need väärtused võidule pääseksid, on tänases Eestis vaja aga uuesti püstitada 90. aastate alguse kuuluse loosung „Plats puhtaks!“. Puhtaks stagnantidest, korruptantidest, broileritest, tuulenuusutajatest, võõrriikide teenritest, lollpeadest ja küünikutest.

Me ei saa ju hääbuda, kui meil on olnud muistne vabadusvõitlus, Vabadussõda ja laulev revolutsioon!“

Keskerakond jätkab astmelise tulumaksu kursil

Viimastel nädalatel andsid kaks värsket reformierakondlast – Vilja Toomast ja Ain Seppik – meedia vahendusel avalikkusele teada, et nemad Keskerakonna liikmetena tegelikult astmelist tulumaksu ei toetanud ja on üldse olnud ikka täitsa parempoolsed tsentristid.

Sellised poliitilised liikumised ja sõnavõttud pälvivad tähelepanu nii poliitikavaatlejalt kui ka ajakirjanikelt, kes asusid värskete reformlaste varasemaid seisukohti meenutama rubriigis „Totaalne muutumine“.

Keskerakond püsib õnneks stabiilsel kursil ega ütle lahti oma vaadetest, programmist ja eesmärkidest. Nii on Riigikogus praeguse koosseisu ajal just Keskerakonna algatusel arutatud astmelise tulumaksusüsteemi kasutusele võtmist.

Veel on põhjalikult arutletud ka tulumaksuvaba miinimumi olulise tõstmise üle, sest see oleks hea lähtekoht maksusüsteemi edaspidisel progressiivsemaks muutmisel.

Riigikogu Keskfraktsiooni esimees Kadri Simson on rõhutanud, et astmeline maksusüsteem suurendab ühiskonna solidaarsust ja riigieelarve tulusid ning lisaks sellele võimaldab hoida majandust stabiilsena.

proportsionaalne tulumaks on iseloomulik endistele idabloki maadele – Eestiga sarnast süsteemi kasutavad Bulgaaria, Läti, Leedu, Rumeenia, Slovakkia, Tšehhi, Ungari ja Venemaa. Astmeline tulumaksusüsteem kehtib aga ülejäänud Euroopas, kusjuures üksikisiku tulu maksustamisel kasutavad astmelist süsteemi maailma kõige konkurentsivõimelisemad riigid.

ARVUTA VÄLJA OMA TULUMAKS: Tulumaksuketas on meenutus kümne aasta tagusest Keskerakonna valimiskampaaniast – ajast, mil tollaseid Keskerakonna tipp-poliitikuil Vilja Toomastit ja Ain Seppikut nende omil sõnul astmelise tulumaksu teooriaga erakonnas rängalt represseeriti.

Keskerakonna ettepanekul võiks olla Eesti maksusüsteem kaheastmeline: kuni 1518-eurosele kuusissetulekule jääb kehtima maksumäär 21% ning seda ületavale sissetulekule rakendub 33-protsendine maksumäär. Selline muudatus toob riigile lisaraha ligikaudu 180 miljonit eurot, mille arvel oleks võimalik leevendada näiteks õpetajate, päästjate ja politseinike palgatoosuse probleemi ning taastada kohalike omavalitsuste jaoks lasteaedade, noortespordi ja teedehoiu rahad.

Muide, tasub tähele panna näiteks sedagi: ühes hiljutises intervjuus ütles Tere piimatööstuse omanik suurärimees Oliver Kruuda, et tema on pigem astmelise tulumaksu pooldaja.

Taavi Pukk, Keskerakonna infosekretär

Teisi riike vaadates joonistub välja muster, et

Terane Kivirähk

„Mina olen näiteks mõnda aega sotse valinud, aga pärast seda, kui sinna erakonda hakati hulgi vastu võtma kõikvõimalikke äpardunud parteide liikmeid, olen ma väga nõutuks muutunud. Selline tunne on, nagu oleks tarakan kohvi sisse kukkunud – ei tahagi edasi juua.“

Andrus Kivirähk võrdleb oma seekordses kolumnis „Tantsud tähtedega“ ka kahte tähte – Kristiina Ojulandi ja Vilja Toomastit. LOE LISA: Eesti Päevalehe LP 29. juunil!

IN MEMORIAM Silvi Vrait

Lahkus laulja, õpetaja ja isiksus Silvi Vrait. Lahkus 62aastasena, olles olnud terve elupõlvkonna laulik. Fixi põlvkonna. Lahkus erakordne muusik, kellest jääb maha looming, mis saadab meid kõiki, mälestustes ja miks mitte ka tulevikus.

Õeldakse, et ta lahkus ootamatult, kuid kuidas saab lahkuda oodatult? Jah, tal oli äramineku eel raske, väga raske, kuid ikka ta ju lootis. Lihtsalt meid, tema austajaid, tabas lõplik teadaaamine ootamatult.

Silvi Vrait oli Keskerakonna liige aastail 1995–2011. Ta lahkus erakonnast sügavalt traagilistel isiklikel põhjustel. Tema otsustavust ja ausameelsust jääb mäletama väike ring lähedasi erakonnakaaslasid, kuid tema laulud kaunistasid paljusid erakondlikke sündmusi läbi 16 aasta ja neist said osa tuhanded mõttekaaslased.

Aitäh Sulle, Silvi, selle eest, et Sa olid! Ja edasi meiega oma lauludes oled.

Sinu Eesti Keskerakond

Laena mulle kannelt, Vanemuine, mõru mõte mölgub meeles: Kui kord Kalev koju jõuab kapast koduõlut jooma, oma lapsi üles pooma. Kalju Lepik, Mõru mõte, 1958

25 aastat tagasi said hoo tiibadesse meie meeleud unistused, pöörased lootused ja üllad püüdlused. Kui vähe on nendest teoks saanud! Rahva ja keele tulevikust ei julge enam mõeldagi.

KARL LUST
vaatleja, SDE

Miks on nii läinud? Osa inimesi tugines olemasolnule ning, kasutades mõistust, tahtsid ehitada tulevikku; teine osa tugines müütidele, kehtestas oma õigust ja tahtis taastada minevikku. Tegelikult oli tagasiminek võimatu, sest maailm ja inimesed olid vahepeal muutunud.

Kui Aristoteles

tuleks täna Tartu turult sibulaid otsima, poleks tal mitte kellegagi jagada Sophoklese tragöödiate nõrdimust, et kasumiha on muutnud inimesed jumalaid solvavalt ülbeks ja arutuks: rahaahnuses kaob au ja, meie mõistes, südametunnistus ning rikkus teeb lurjusest tõelise mehe. Antiikaja eru-

õnnelikuks. Tubli kristlasena peaks Eesti president kostitama mitte ainult vigaseid, vaid ka vaeseid, nälgjas lapsed olgu tema proua pideva hoole all. Kui nõukogude ajal puudusid poliitilised õigused, siis nüüd pole kaitstud sotsiaal-majanduslikud inimõigused. Ja nagu ilmnis Sokratese kohtuprotsessil, on meil jälle konfliktiks kaks vaenulikkutõde ja õigust: kriitiliselt mõtleva inimese õigus jõuda tõeni riigist ja kollektiivi õigus oma loodud korda kaitsta. See polnud ainult Sokratese, vaid terve Kreeka tragöödia, kirjutas Hegel.

Kui Augustinus

tuleks Eestisse oma ajaloo-filosoofia kehtivust kontrollima, räägiks parempoolsed talle isikuvabadustest ja tarbi-

Kui kommunistid nõukogude aja lõpul elasid ise ja lasid ka teistel elada, siis liberaalid elavad vaid ise.

deerituim mees jahmuks, aades, et Eesti tänased inimesed pole tema avastatud mõtlemiseadustega kokku puutunud: nende mõtlemine on ebamäärane, seostab omavahel juhuslikke ja erinevaid asju, satumuslikkust näidatakse üldisena, üldise ja suhtelisena öeldu aetakse segi, kvaliteete võetakse mõõduta – lahus kvantiteedist, sama sõna all räägitakse erinevatest asjadest.

Halvim on see, et ühiskondlikkus kui inimese põhiolemus on kadunud, elatakse kui loomad või kui Saatuse ja Juhuse jumalanna Tyche valitsemise all. Ollakse ihnsad ja egoistlikud. Perekonda ja riiki teeniva normaalse oikoonoomika asemele on kehtestatud loomuvastane krematistika, kus raha teeb raha selle enese pärast ja rikkusele ei seata mingeid piire. Aristotelesele meenuks tema õpetaja Platoni tähelepanek (dialog „Riik“), et ühes riigis on kaks teineteise suhtes vaenulikku riiki: rikkaste riik ja vaeste riik, s.t Esimene Eesti ja Teine Eesti. Keskklassi kaitsjana põlgas ta rikkaid ja vaeseid ning nende valitsemisvormi ning pooldas keskteed äärmuste vahel („Poliitika“). Xenophoni „Mälestuste“ järgi pidas Sokrates kohutavaks olukorda, kui „inimene, saanud riigi valitsejaks, ja vähendades kodanike arvu ja kvaliteeti, ei häbene seda ega pea end halvaks valitsejaks“. Sellised on alates Mart Laarist olnud kõik Eesti valitsejad. Hea juhi väärikus on teha alluvaid

misvõimalustest ning varade tagastamisest; vasakpoolsed – riigi ja rahva omandi riisumiseadustega kokku puutunud: nende mõtlemine on ebamäärane, seostab omavahel juhuslikke ja erinevaid asju, satumuslikkust näidatakse üldisena, üldise ja suhtelisena öeldu aetakse segi, kvaliteete võetakse mõõduta – lahus kvantiteedist, sama sõna all räägitakse erinevatest asjadest. Kui kommunistid nõukogude aja lõpul elasid ise ja lasid ka teistel elada, siis liberaalid elavad vaid ise. Keskaja mõtte looja Augustinus kirjutas („Jumalariigist“) ilmalikust patu ja kuradi riigist (*civitas terrestis*) ning Jumala riigist (*civitas Dei*), „maine riik on loodud inimese armastusest enese vastu ja viidud Jumala pilkamiseni, Taevariik on loodud armastusest Jumala vastu ja viidud iseenese põlgamiseni“. Esimese ebaõiglus muudab maise rahu illusiooniks ning ta hukub klasside ja rahvaste vastuoludes, teine lõpetab õndsuses. Senini aga elatakse koos. Kuni viimase ajani oli eetilise mõtteviisi ilma usuta Jumalasse ja igavikku mõeldamatu. Jaan Kaplinski mõistis lippude, monumentide jne pühitsemise ajal, kui pastorid jms asjapulgad pidevalt koos sehkendasid, et Jumal, keda teenitakse, on Eesti Wabariik. Augustinus arvas, et tahtevabadus on vaba valima üksnes pattu ja hukatust, vähestele on ette määratud teisiti. Jumal teab juba ette, mida inimesed teevad. Algpäteks pidas ta enesearmastust ja enesekesksust, mis saamahimus püüdleb maise madaluse poole, ihatas patu püherdada (meil kutsutakse seda parempoolsuseks). Praegu oleks kirikul ajakohane

meenutada Piibli lugu suure pere, tohutu vara ja tervise kaotanud Iobist, kes elas prügimäel. Naine käskis tal Jumalat needa ja end üles puua, sõbrad olid meistrid süüdistama, kuid ta ei murdunud ja sai seetõttu kõik tagasi. Uus Testament taunib rikkaid pigem põrgupiinade vääriliseks (Lk 12:15-21, 16:19-31). Teist tema hädades süüdistada on väga mugav – siis ei pea ise midagi ette võtma ega isegi mitte südan valutama. Viimne kohus mõistab aga sellised igavesse tulle (Mt 25:35-46). Nii Platon kui ka Adam Smith mõistsid, et erinevalt loomadest püsib inimene terve elu püsti üksnes teiste toel. Õeldu aitab üldiselt, et sõltumata meie meeleutest pingutustest ja hiilgavatest ideedest on riigi tasandil üsna täpselt ette teada sündimus ja suremus, majanduskasv ja inflatsioon, nälgu ja vaesus, alkoholism ja kuritegevus. Põhiline panakse paika Riigikogu valimistel ja vastutus on kollektiivne.

Kui Erich Fromm,

psühoanalüütik, kes oskas näha kapitalismi haigusi, meid uurima asuks, paneks ta tähele, et loeme lehest surmakuulutsusi, tunneme tohutut huvi skandaalide, katastroofide ja perverssuste vastu ning võimendame oma ajaloos traagilisi sündmusi. Tõsine meel valitseb ka vabariigi aastapäeval. Rahvusradikaalidele oli omal ajal oluline ja püha üksnes minevik – nii kannatused kui ka kuldaeg. Rein Taageperale näis nagu viibinuks ta muuseumis, vahel ka surnuaijal või isegi matusel. Mart Laar ja Trivimi Velliste poleks peljanud provotseerida ei Vene tankide tulekut ega veriseid repressioone. Praegu viivad nad jutu rahva elamisväärselt elatustasemelt kiiresti uuele sõttaminekule, otsekui terendaks ees kerge võit (vt Lk 14:31-33).

Fromm diagnoosiks meil nekrofiiliat kui vägivaldse surma ja tapmise iha, mis tuleneb soovist mineviku eest kätte maksta (Inimese destruktiivsuse anatoomia, 1973). Kes seda traktaati lugenud on, võib õõvastusega jälgida pidevat veriste ja ebainimlike sündmuste otsimist ja meenutamist, kalmistutel käimist ja rahvusradikaalset mentaliteeti. Vene kaarti välja käies on valitsev klikk suutnud õigustada absoluutselt kõike.

Aukartusest elu ees tuleb tunnistada veaks hääletu alistumine 1939–1940, natsiarmee teenimine ja Ansipi provotseeritud Pronksioõ. Eluruumi laiendamise nimel tapsid natsid Venemaal 30 miljonit inimest, peamiselt tsiviilelanikke, ja Estlandi germaniseerimiseks tulnaks siit küüditada pool rahvast. Venelased ei pea meile andestama ega eurooplased ja ameeriklased meie sõdimist Saksa poolel mõistma. „Teise vabadussõja“ (mis oli

Eesti müüt

sakslaste sõjakuritegu) hind oli 20000 langenut, 70000 põgenikku, 30000 metsapagenu, kolhooseringi ja küüditamine. Kokku represseris punavõim 100000 eestlast. Narva pühitati maa pealt ja Tartut ning Tallinna pommitati kui Saksa linnu. Eestisse saabus arvukas tsiviilgarnison (Leedus oli venelasi ainult 10% ja Armeenias 2%).

pidades seda lendavaks. Kiviaegseis müütides elanud hõimud püüsid kümneid tuhandeid aastaid, kõrgkultuuride müüdid pidasid vastu aastatuhandeid, kuid uued teevad lõpu vahel paarikümne aastaga. Nad ei otsi tõsimeelselt seletust maailmale ja inimesele, ei harmoniseeri ühiskonda, vaid püüavad põlistada eliidi omakasupüüdlikkust või-

kommunistlikud kui ka kapitalistlikud ideoloogid käsevad rahval kooris laulda, et paremat „maad maailmas teist ei leidu, kus nii vabalt hingata võib rind“.

Stagnaaja lõpul olid letid tühjajad, aga külmkapid täis. Need, kes ei suuda tasuda kommunaalmakse ega oma raha leiva jaoks ega isegi hambaid selle

ebausule mõistuse. Meil on mõistus asendatud usuga kui põhjendamata veendumuse ja lootusega üleloomuliku sekkumisse; nii usk kui ka ustavus ja usaldus kadusid esimestena. Nii õnnestus ärsatajatel ja rahvusradikaalidel peale suruda maailmas ebataoline majandusmudel ja rahvusriigi projekt, mida juba tollal tunti maailmas utopia-

on asunud arvamused (*doxa*), tunnetuse (*gnosis*) asemele õigustuse, fakti puhul on oluline emotsioon. Platon tahtis, et riike valitseksid parimad mehed ja naised, kel puudub pere ja vara, s.t. omakasu motiiv, küll aga on asjakohane kasvatus ja pool elu kestev õpe. Olemasolevad valitsejad hakkavad filosoofideks. Sellela pole ei riigis ega maailmas kurbusel lõppu näha (Riigist V, 473d). Tõeline filosoof armastab tõde (samas, 475e), mida poliitreligioonid ei talu.

Kui Augustinust

sundis mõtlema maailma pealinna Rooma rüüstamine Alarichi poolt 410. aastal, siis meid peaks seda sundima tegema rahvaarvu kahanemine ja väljaränne. Tuntav osa rahvast pole nõus Riigikogu ja parteisid (loe: oma riiki) ülal pidama; maksudes nähakse karistust.

Uus Eesti rajati valedele alustele: riigi eesmärk ei peaks olema mitte majandus, vaid inimene; kogu elu ei tohiks muuta turuks. Eeskätt antiikautoritele toetudes väitis Augustinus, et ebaõiglane ühiskond on seesmiselt riius, isegi sõjaseisukorras, ja hukkub.

Moralistina väitis ta, et kui vara ja asjad pole mitte väärika (*honestum*) elu vahendiks (*utile*), vaid nautimiseks, läheb kõik kuradile (Jumalariigist, XVII).

13. sajandil elanud suurim skolastik Aquino Thomas pidas maiseid rõõme loomulikuks ja kasulikuks, aga asi on hukas siis, kui elu sihiks saab reaalsuse eest pagemine. Just see võtab meil üha enam tuure. Kirikuisad rõhutasid antiikajal endastmõistetavat tõde, et inimene on sotsiaalne olend.

Vale kurss ehk patt

(kr *hamartia*) algas Eesti Kongressi vastandumisega Rahvarindele, mis lõi teadlikult riigi rikastele (neoliberalism). Kahe suuna võitlus kestas tänini. Koalitsioon kohtleb opositsiooni vaenlasena, kelle suhtes on kõik lubatud. Vana-Kreekas kestis ühiskonna allakäik ja häving sajandeid. Ateena kõnemees Lysias

tena. Kõik, ka riik, on turuks saanud. Rahvastik väheneb üha kiiremini ja osa Eesti noori mõtleb juba inglise keeles.

Eliit sundis rahvast

omaks võtma eksitavat poliitdogmat: omariiklus lahendab kõik probleemid parimal võimalikul moel, samal ajal kui reaalseid lahendusi ei tarvitse enam ollagi. Meenutagem, et

Uus Eesti rajati valedele alustele: riigi eesmärk ei peaks olema mitte majandus, vaid inimene; kogu elu ei tohiks muuta turuks.

USA, Hiina, Korea, Vietnam, Afganistan jt Aasia (aga ka Aafrika) maad, Jugoslaavia ja Iirimaa, meie naabrid Läti ja Soome pidasid iseseisvumise järel maha verised kodusõjad. Eesti Vabariigil läks teisiti tänu vasakparteide domineerimisele ja koostööle keskparteidega, kellele oli oluline ühiskond.

Tõde tunnuseks on tõestatus. Eestis tõde ei otsita, ei leita vaidlustes, vaid kuulutatakse rahvale peavoolumeedias. Teadmiste (*episteme*) asemele

Toomas Jüriado fotol Mati Karmini „Siga“ Tartu turuhoone ees.

EESTI KUI KÕIKEHÕLMAV TURG: Karl Lust kirjutab, et kui Aristoteles tuleks täna Tartu turult sibulaid otsima, poleks tal mitte kellegagi jagada Sophoklese tragöödiate nõrdimust, et kasumiha on muutnud inimesed ülbeks.

Algpatuks pidas Jumal enesearmastust ja enesekesksust, mis saamihimus püüdleb maise madaluse poole, ihates patust püherdada (meil kutsutakse seda parempoolsuseks).

Rahvusliberalismi hind

on olnud veerand miljonit Eestist lahkunut ja sündimata jäänud lapsed, müüdid varad ja hävitatud maaelu. Kui Eesti inimesed hakkasid üksteist vihkama, läks meeleolu: autod, majad, elektroonika, riided. Nekrofiiliale on alati vastu seisnud biofiilia kui eluarmastus. 25 aastat oleme nende vahel valinud.

Kui Marju Lauristin, Peeter Vihalemm ja Ivar Tallo paigutasid 1997. aastal (*Return to the Western World*) valdavalt mütoloogilise perioodi Eesti poliitilises kultuuris aastatesse 1988–1989, siis nüüd on aeg tunnustada, et elame hukatuslikes uutmüütides. Meile omane optimism pakub meelethu vabaduse, pidades kõike võimalikuks, samas kui keegi ministritest ei hüppaks Toompealt alla tavalise vaibaga,

mu, varjates riigi ja rahva reaalseid probleeme ning pakkudes neile illusoorseid lahendusi. Puudust kannatavale inimesele pakutakse juba 22 aastat leiva asemel majanduskasvu protsentide.

Nõukogude kommunismiehitamise ja Ameerikale järelejätmise 20 aasta plaan (1962) tundus tehniliselt põhjendatuna ning seda asusid realiseerima teadusliku mõtlemisega inimesed, kes said peagi aru, et USA läheb eest ära ja sõjatööstus suretab elu välja. Õelda võis seda aga siis, kui oli juba hilja.

Meie kursimuutus

on samuti toppama jäänud ja eestlused tundub läbivat mingi enesetapjalik tagedusninghirm riigi ees. Kui nõukogude ajal vastutas läbikukkumise eest üks partei, siis nüüd kahepealine koalitsioonileping. Nii

sõõmiseks, ei mäleta praegusest ajast halvemat aega.

Odav riik tähendab tühjenevat maad, uuendamata sõiduteid ja energiavõrke, odavehitisi, paremat palka otsima läinud politseinikke ja sõjaväelasi. Sotsiaalkatastroofi ilmestavad koolide sulgemine ja meedikute lahkumine.

Kui euro kukub, pole Eesti riigil raha oma valuutat kasutusele võtta. Näiliku majandusedu taga on järeltulijatest loobumine, riigi tühjaks müümine ja EL-i abi (struktuurfondide kaudu). Alustada tuleb liiga kõrgeteks ja kalliteks osutunud, kuid valimistel ahvatlevatena tundunud madalate maksude asendamisest normaalsete ja õiglastega.

Kui Thales,

esimene Euroopa filosoof, Periarandose juures pidutses, tormas tuppa karjane, käes inimese ülakehaga ja hobuse tagakehaga vääksuv vördjas. Seltskond oli šokis. Diokles kogus end ja käskis peremehel maagilisi toiminguid sooritada. Thales ütles, et tehku neid rahuliku südamega, aga lisaks sellele ei soovitanud pidada noori vallalisi karjuseid. Plutarchos vastandab selles loos

Mis saab pärast Ansipi stagnat?

Vastab anonüümne kommentaator innojairja.blogspot.com blogis

26. juuni 2013 17:52

Mis järgneb Ansipi stagnale, kas uus ärkamisaeg stiilis 1998–1992 või uus sula Hruštšovi stiilis?

Kardan, et kui Ansip koos oma bandega areenilt kaob, ei järgne sellele suurt midagi, ei ärkamisaega ega ka sula. See, mis järgneb, on tõenäoliselt mingi kosmeetiliselt kõpitsetud variant praegusest olukorrast. Jah, ilmselt saavad pumbajuurde mitmedki uued näod (läbisegi vanadega), kuid sisulisi muutusi toimuma ei hakka. Võib-olla uued näod ja uued loosungid jätavad hetkeks pisukese illusiooni ärkamisajast, kuid kindlasti pole see midagi ligilähedastki kaheksakümnendate lõpule, kui olime vabaneemas võõrvõimust.

Täna püüame vabaneda omaenda kaabakatest, ja see

MIDA TOOB TULEVIK: Uus ärkamisaeg või uus sula? Või hoopis uus okupatsioon?

on ühe väikese rahva jaoks midagi väga valusat – vaenlane ei ole enam keegi võõras, vaid ta on meie endi hulgast, olemis endale vaenlaseks. Üheksakümnendate eufooriast on tänaseks saanud pettumus, kibestumus ja viha oma riigi vastu.

Kui praeguste võimurite asemele saavad uued varised, pole paremusele lootust. Kosmeetiliste hooldustööde ja trummipõrina saatel lippimiste-lappimistega seda riiki enam ei muuda, vaja on uut radikaalset jõudu, vaja on Päästjat. Aga kust kohast sellist võtta...?

Kuidas ühes tundub eesti filmis (seal, tõsi küll, meeste kohta) öeldigi – „Kes on tugev, on loll; kes on tark, on nõrk“.

Ehk pannes selle mõttepera poliitilisse konteksti – „Kes on tugev, on pätt; kes on aus, on nõrk“.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Niisugusele küsimusele polegi lihtne vastata. Armastuse mõiste on oma sisuliselt tähenduselt väga erinev. Erinevate olukordade ja subjektide puhul. Armastus vanemate ja laste vahel. Armastus erinevate sugupoolte vahel, armastus loodusesse, lindudesse, loomadesse. Kõikide vastastikused armastused, aga sealhulgas ka ühepoolsed, ilma vastuarmastusteta jäävad armastused, on väga raskesti seletatavad ja väga erinevad nähtused, mida on üsna võimatu lihtsalt lahti seletada.

JAAK LAIDLA,
õigusteadlikkuse rinde
veteranvõitleja Harjumaalt

Mis on üldse kodumaa-armastus?

See saab alguse perekonnast. Perekond ja kodu on ühtekuuluvad mõisted, nagu isa ja poeg või tütar. Nagu ema ja tema lapsed. Ning päris kindlasti vanemate ja laste suhtlemine – üksteisest hoolimine ja lugupidamine.

Olin kaheteistaastane, kui ema tuli koju ja teatas, et mu vanema venna käsi on küünarliigesest väljas, mingi käesurumise tagajärjel. Hakkasin hüsteeriliselt nutma, ema koos minuga. Küsisin: miks ema nutab? Ta vastas, et temal on ka kahju nagu minulgi, aga hiljem sain teada, et ema oli nutnud heameelest, et tema lapsed on teiste suhtes hoolivad.

Hästi võib elust tähele panna kodu ja perekonna seost nende armastamisse. Perekonnad, kes põlvkondade kaupa elasid oma majas, muutusid selle kohaga lähedasteks. Mida tugevamini hoolisid ja hoidsid vanemad oma lapsi, seda tugevamaks kujunes nende laste vastuarmastus oma vanemate suhtes. Neid vanemaid ei saanud lapsed ialgi vanadekodusse.

Elus üle elatu põhjal saan kindlalt järeldada, et lasterikastes ja vaestes perekondades kasvavad paremad lapsed kui lastevaestes ja rikastes. Nad on ikka sõbralikumad ja töökamad ning suhtuvad teistesse hoolivamalt, kui väheste lastega rikastes peredes kasvavad lapsed. Eriti silmatorkav võib olla üksiklastega peredes kas-

vavate laste kadetus – näiteks ei talu selline, kui teine saab koolis tema omaga võrreldes kõrgema hinde või saavutab spordis paremaid tulemusi jne.

Armastus ja vastuarmastus

Kodumaa-armastuse ajalugu meenutades teame, kuidas meie isad ja vanaisad talutööde juurest ning koolipoisid koolipingist tõttasid oma isamaad kaitsma. Aga nüüd tärkab kahtlus, kas meie praegu ikka käitüksime esivanemate kombel, kui tekib vajadus oma riiki kaitsta? Kardan, et mitte. Üks asi on südamepõhjust tulev kask, teine asi on teadlikud kohusetundest tulenev korraldus. Liiga suureks on paisunud pettumus selle riigi suhtes, kuhu me laulva revolutsiooni aegses ühtekuuluvuses igatseime ühisel soovil jõuda.

Armastusele on iseloomulikuks vastuarmastus. Kui seda ei teki, siis ühepoolne armastus ei saa kauaks kestma jääda. Kas oleme kuulnud valitsust või presidenti arutlemas selle üle, mida ühe või teise küsimuse otsustamisest arvab rahvas? Ei ole, sest neile rahvast ei ole olemas, kuna rahva tahe võib valitseva kliki plaanid nurja ajada. Rahvas tulebki meelde üksnes riigikassa täitmiseks trahvirahade kogumisel ja valimiste (s.t hääletekogumise) eel.

Kuidas saab riik loota oma elanikkonna isamaalisele kaitsetahtele, kui riik ise pidevalt suhtub oma rahvasse hoolimatult ja elanikkond on kaotanud usalduse oma riigi vastu? Põhjus: ta ei tunne siin enam ennast turvaliselt. Euroopa

Kuidas tekib ja kustub kodumaa-armastus?

Liidu väärrika liikmena abistatame majanduslikult maid, kus rahvas elab mitmeid kordi jõukamalt kui elatakse meil, sest neil on riigi peamiseks hoolitsuseks oma rahva eluvõime ja heaolu. Meie riik aga on oma rahva unustanud. Tähtsate kohale on orienteeritud igasuguste maksude ja trahvide väljamõtlemine ning seniste suurendamine,

rile esitasin kommentaariumis küsimuse: mis on maffiariigi ja meie Ansipi õigusriigi vahe? Milliste tunnuste järgi saame seda Eesti riiki õigusriigiks pidada? Tõin ära terve rea maffiale viitavaid tunnuseid ja palusin kasvõi ükski õigusriigile viitav tunnus Eestist näitena välja tuua. Kes veel võiks olla pädevam sellisele riigiõiguslik-teoreetilisele

nagu üheksakümnendate alguses üleelatud tegi ajakirjanik Viktoria Ladõnskaja oma teosega „Lasnamäe valge laev“. Kui õigusteadlane väidab, et maffia tekkes on süüdi kapitalism, siis tuletaksin meelde, et just Stalini ülivägeva kommunismiehitamise kõrgeriigilokkas Venemaal maffia. Maffiabossid olid isegi Kremlisse ja kõrgetesse riik-

kui palju inimesi võib tapmis-ohtu seada riigireetur? Millega tegeles siinkohal seadusandja? Või kui „sõbralikus ümarlauas“ leitakse, et riigireetmitte tegudele kaasaaitaja (nii raskest kuriteost mitteteatamine on igal juhul juba ise kuritegu!) väärrib vastutusest vabastamist?

Kas ikka tõesti on kõiges süüdi kapitalism

kui ühiskondlik formatsioon, aga mitte selles tegutsevad inimesed? Kas kõigis kapmaades on tööpoolest nii, nagu meil, et ükskõik, mida iganes ei tehtaks ja kui traagilised poleks ka tagajärjed, vastutajaid ei ole?

Kui minu vanemat vanda aasta tagasi oleks niimoodi ravitud, nagu mind kui äkki kõne- ja liikumisvõimetuks jäänud nelja ööpäevaga terveks tehti, võiks olla mu vend praegugi meiega. Kas süüdi on kapitalism või arstid? Või hoopis riik, kuna vastutamatus tunne on läbi teinud nii kiire arengu, et enam mitte keegi mitte millegi eest ei vastuta? Olen võinud nüüd kogumisti teada saada, et mu venna juurde arstide streigi ajal sõitnud kiirbibrarst oma varjamatult rõhutatud tegevuse-tusega polegi süüdi, sest tema töödandjaks olev haigla olevat eraõiguslik juriidiline isik, kes ei pidavat mitte kellelegi alluma. Kas isegi siin võib üksnes süüdistada meile kaela langenud neetud kapitalismi?

Kokkuvõtteks

ütlesin, et mina küll sellist kodumaad kaitsta ei tahaks. Kuigi, olles mures kodumaa pärast ning vastutustundest oma esivanemate ja järeltulivate põlvete ees, läheksin siiski, oma varsti arvult kümnele küündivate lastelaste nimel, kaitsma seda maad ja taevast tema kohal.

Ehk on siis hea seegi, kui hiljem ei saa ma kunagi teada, mis selle elude hinnaga kaitstud maast hiljem tuleb? Kellele ta tükkaaval kingitakse Brüsseli näpuvibutuste saatel?

Foto Tiit Maksim

TOOMPEA – METAMORFOOSIDE SÜMBOL: Võõrvõimude kehastajast on saanud omariikliku kodumaa-armastuse ülistaja. Erinevatel ajastutel, isegi XX sajandi vältel, on rahvas seda vana linnust mõistnud isemoodi. Millisena tundub ta meile praegu ja edaspidi?

et rahva käest võimalikult rohkem raha riigikassasse saada. Rahvas on kaotanud usalduse oma riigi jõustruktuuride vastu, sest õiguskaitseorganid ei lahenda küsimusi range õigluse põhimõtetele, vaid kambakraatlike kokkulepete alusel. Näiteid võiks küllaga tuua. Mida tegi kindral Einseln riigile halba? Oli liiga aus ja nõudlik? Mida tegi Tiit Madisson Eesti riigile halba? Tahtis riiki kukutada? Tollane siseminister Kalle Laanet kurtis Postimehes, et peaks nood ometi Eestist lahkuma, et siis NEMAD saaksid Eestis rahulikult elada.

12. juuni Kesknädalas ilmunud õigusteaduste doktori Ando Lepsi artikli „Luikede järve“ rahva kirstukaanel ehk ilmalikud kümme küsulauda“ auto-

küsimusele vastama, kui mitte hr Leps? Minu pikaleveninud näidetega kirjapanekule vastas ta kokkuvõtlikult, et elame kapitalistlikus riigis ja et sellega on kõik öeldud. Mis ühiskonnakorraldus oli Stalini ajal viieteistkümnendate liiduvabariigis? Kui saadeti vangilaagritesse surema sadu tuhandeid süütuud inimesi. Kui lapsed jäeti vanemateta ning neid „rahvavaenlastena“ represseeritakse taasiseseisvunud Eestisse üle tulnud „endiste“ poolt edasi.

Selles riigis on igasuguste salajaste kokkulepetega (sh Simmide riigireetmissaagast alates) niipalju riiklikul tasemel vägivalda ja ülekohtu tehtud, et sellest saaks samamoodi raamatu kokku panna,

liku julgeoleku ametkondadesse endile tugevad sidemed loonud. Sõjaväelistes omakondades läks teoks endile isegi fiktiivselt polkovniku auastmeid määrata.

Meie praegusel omamaisel maffial pole kapitalismiga muud ühist, kui et vaid seesinane ühiskonnakord on muidugi soodustavaks asjaoluks maffia tekkes ja edasiarenemises. Näiteks seadusandjate poolt erakordselt arusaamatute seaduste väljandmine? Seda nii majanduses kui ka õiguskaitstes. Võiks ära märkida, et ettenägelikult tagandati isegi kodumaareetmine teise astme kuriteoks ja maksimaalkaristuseks sel puhul nähti ette ainult 15 aastat vabadusekaotust. Tapmise eest on eluaegne vangistus, aga

Torkiv mõte

„Alati võib rääkida asja optmistlikust poolest ja teisese loogikaga võib alati jõuda selle asja maha-

vaikitud poole peale, sest ametlik seisukoht kinnitab ju seda, mis on hea, ja halvast tuleb üle olla, sest meie üldine loosung on ju: KANNATAME ÄRA! See on ju Eesti tegelik mõte, motiiv, moto...“

Nõmme Raadio hallomees MARGUS LEPA saatesarja „Lõunatund“ hooaega lõpetades 21. juunil.

Eesti jäik kodakondsuspoliitika...

Sellise pealkirja all andis 18. juuni Õhtuleht teada Eesti silmapaistva kulturisti Ott Kiivikase ukrainlannast abikaasa Natalja Nazarenko-Kiivikase kodakondsusprobleemist. Seadus näeb ette, et Eesti Vabariigi kodakondsuse saamiseks on vaja siin elada kaheksa aastat, neist viis alaliselt.

Selline seadusesäte võiks kehtida vallaliste suhtes, aga mitte abielu olujate puhul.

Kui välismaalane abiellub eestlasega ja neil sünnib laps, siis koos lapsega peaks ema saama automaatselt Eesti kodakondsuse. Kahjuks meil see nii ei ole. Kiivikaste laps saab juba kooliealiseks, kuid tema emal, kes on nimekas sportlane, pole ikkagi veel Eesti kodakondsust.

Ansipi valitsuse suhtumine selles olukorras on eriti taunitav ega tee Eesti riigile au.

Kodakondsuseadus vajaks veel täiendamist ühes asjas: kui naise initsiaalidel on abielu lahutatud, siis ei tohiks ta enam kasutada lahutatud abikaasa perekonnanime. Praegune olukord, kus naine on taas abiellunud, kuid jääb paralleelselt edasi kasutama ka lahutatud abikaasa perekonnanime, on mehe jaoks solvav.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiumaa

Vajatakse uut Heraklest

„Eestlane olla on uhke ja hää!“, „Eesti tuleb tagasi!“, „Ükskord võidame niikuinii!“, „Plats puhtaks!“ ja ikka nõnda edasi... Kahjuks on eestlase rahvuslik iseloom selline, et kui kuskil midagi head välja mõeldakse, siis see ka otsekohe ära lõrtsitakse või jalge alla tallatakse.

Seni, kuni riigis piirduakse üksnes sildi- ja värvivahetusega ega ole läbi viidud desovetiseerimist (analoogiliselt denatsifitseerimisega seoses riigikorra muutumisega näiteks Saksamaal või dekoloniseerimisega endiste asumaade iseseisvumisel mitmel pool maailmas jne), jäävad kavatsused soovitud üritustest minu arvates üksnes utopiaks. Oleks vaja mõnda uut Heraklest, kes nn taasiseseisvunud riigis viiks läbi poliitilise, juriidilise, majandusliku ja eetilise Augeiase tallide puhastuse. Teistes okupeeritud riikides on okupatsioonist vabanemisel sealseid kvisingid ja petäänid kollaboratsioonistidena kohtu alla antud ja riigireeturitena teenitud karistused saanud. Meil muidugi midagi sellist ei ole ega tule, „peame ühte hoidma, sest meid on vähe“.

Pole siis mingi ime, et Eesti ajaloo suurima diplomaadi Jaan Poska (1866-1920) elutöö lihtsalt jalge alla tallatakse või et „Eesti rahvuslikest huvidest lähtudes“ (Marko Mikhelsoni sõnastus) tahetakse käesoleval ajal Eesti riiki tükikaupa Venemaale kinkida.

Mart Niklus, Tartu

Tallinn aitab – 10 000 eurot laste toiduabiks

„Kuna tasuta koolilõunat suvel ei pakuta, on paljud lapsed olukorras, kus mõni päev õieti süüa ei saagi,“ ütles Tallinna abilinnapea Merike Martinson. Et raskustesse sattunud perede olukorda leevendada, eraldas Tallinn lisaeelarvest 10 000 eurot laste toiduabiks.

Martinsoni sõnul said lisaeelarvest suvel lastele ja peredele toiduabi jagamiseks raha Tallinna perekeskus, Lasnamäe ja Põhja-Tallinna sotsiaalkeskused ning Piritas, Mustamäe ja Nõmme linnaosavalitsused.

„Kui möödunud aastatel on olnud neid, kes pole toidupakki tahtnud, siis sel aastal ei olnud ühtegi last, kes oleks pakist loobunud,“ rääkis Põhja-Tallinna sotsiaalkeskuse juht Sirje Pallo.

küll märgata, et suvel nõudlust vähem oleks,“ mainis Laul-Gontšarenko. „Pigem vastupidi – sotsiaalhoolekande osakonnad küsivad, kas me saaksime rohkem pakkuda. Aga paraku ei saa. Vahel mõni inimene tuleb ilma talongita – et ehk jääb suppi üle...“ Kahjuks väga tihti ei jää...“

Laul-Gontšarenko sõnul on eriti raske seisus need pered, kus on lapsed. „Näiteks üks pere, kus mõlemad vanemad

alla 18-aastastest; seejuures absoluutses ehk äärmuslikus vaesuses elas 23 000 last ehk ligi 9,5% kõikidest alla 18-aastastest.

Varjatud vaesus

Nõmme lastekaitseleidi esinaine Kärt Mere sõnul ei peegelda need arvud paraku täit realsust, sest abiorganisatsioonide vaatevälja on ilmunud uus sihtrühm – nn varjatud vaesed. „Need on enamasti noored väikesepalgelised lapsevanemad, kes käivad täiskohaga tööl, kuid kelle suurem osa palgarahast kulub kommunaalculude ja laenude maksimiseks, et säilitada kodu, ning see kajastub ka laste söögi-

lõuna,“ selgitas Mere. „Sellised pered ei kvalifitseeru ametlikult toimetulekutoetuste saajateks, nende taotlusi ei rahuldata. Sageli ei proovigi nad neid toetusi saada, häbenedes oma olukorda ning kartes ametkondlikku bürokraatiat. Laste jaoks on see aga topele-moraal.“ Mere sõnul on lapsed kõige haavatavam sihtrühm, sest nemad ei saa enda abistamiseks suurt midagi ette võtta. „Aga vaesed lapsed kasvavad vaestes peredes, ja seega peame abistama tervet peret,“ nentis ta. „Vaesus on inimõiguste rikkumine ja mitte kellelgi pole sundi elada terve oma elu vaesuses.“

Hiljuti avaldas Statistikaamet kurvad arvud: 2011. aastal elas Eestis suhtelises vaesuses 41 700 last ehk 17% kõigist

laual,“ selgitas Mere. „Sellised pered ei kvalifitseeru ametlikult toimetulekutoetuste saajateks, nende taotlusi ei rahuldata. Sageli ei proovigi nad neid toetusi saada, häbenedes oma olukorda ning kartes ametkondlikku bürokraatiat. Laste jaoks on see aga topele-moraal.“ Mere sõnul on lapsed kõige haavatavam sihtrühm, sest nemad ei saa enda abistamiseks suurt midagi ette võtta. „Aga vaesed lapsed kasvavad vaestes peredes, ja seega peame abistama tervet peret,“ nentis ta. „Vaesus on inimõiguste rikkumine ja mitte kellelgi pole sundi elada terve oma elu vaesuses.“

Sirje Rattus, Pealinn

Tasuta supile tulevad lastega pered

Linnaosa toidupakk on mõeldud pikema aja jooksul kasutamiseks. Seepärast sisaldas see Pallo sõnul peamiselt selliseid toiduaineid, millel on pikem säilivusaeg: pudruhelbeid, jahu, õli, halvaad jms. Niisugused toidupakid jagatakse peredele ka augustis, kui laste päevakeskus pärast puhkust ukseid taas lahti teeb. Et pered on suvel suuremas hädas, kinnitas ka Tallinna Punase Risti sekretär Lilia Laul-Gontšarenko. „Suvel tulevad pered tihemini lastega abi saama,“ tõdes ta.

Tallinna Punane Rist jagab suppi koju kaasa sotsiaalhoolekande osakondadest saadavate talongide alusel. „Ei ole

Keskerakond otsib oma meeskonda valimiskampaania ajalehtede koordinaator-toimetajat

Koordinaator-toimetaja vastutab ajalehtede õigeaegse ilmumise ja toimetatud tekstide kujundajale edastamise eest, nõustab ja teeb koostööd Keskerakonna piirkondadega ajalehtedes ilmuvate materjalide tähtsuseks laekumiseks, kooskõlastab toimetatud tekstid piirkondadega jms.

Nõudmised kandidaadile

- * oskus toimetada erineva tasemega tekste
- * suur töö- ja koordineerimisvõime, pingetaluvus
- * hea arvutitundmine
- * täpsus ja korrektsus

Pakume

- * röömsameelseid ja toetavaid töökaaslasid
- * huvitavat ja mitmekülgset tööd
- * kaasaegset töökeskkonda
- * konkurentsivõimelist ja tuletulemustele vastavat töötasu
- * paindlikku tööaega

Töökoht asub Tallinnas.

Sobivuse korral töösuhte alates 15. juulist kuni 20. oktoobrini 2013 ja võimalus hilisemateks kokkulepeteks.

Elulookirjeldus ja kandideerimisavaldus saata hiljemalt esmaspäevaks, 8. juuliks e-postiga aadressil priit@keskerakond.ee

TALLINNA TV 8. – 14. juuli

ESMASPÄEV, 08.07

08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
09:00 Aleksei Turovski lood*
09:30 Linnaosa lood*
10:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
11:00 Inimeste lood*
11:30 Pühapäevatee*
12:30 Vintskapist soklini*
13:00 Luubi all*
13:25 Kultuurimeetri arhiivist. Ladina - Ameerika teater*
13:55 Maradona (Hispaania, Prantsusmaa, 2008)*
15:30 Info TV
17:30 Kultuurimeetri arhiivist. Ladina - Ameerika teater*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 126/142*
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 125/304
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Jäljed*
21:45 Ameerika eestlased, vol 2, 4/13*
22:15 Baader Meinhoff Complex (Saksamaa, Prantsusmaa, Tšehhi, 2008)
00:40 TÄNA. Uudised*
00:55 Suvemiks*
01:50 Draamaseriaal. Armuleek 125/304*
02:35 TÄNA. Uudised*
02:50 Jäljed*
03:20 Ameerika eestlased, vol 2, 4/13*
03:50 Info TV

TEISIPÄEV, 09.07

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 125/304*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 126/142*
10:55 Jäljed*
11:25 Suvemiks*
12:20 Maatriks +*
12:50 Baader Meinhoff Complex (Saksamaa, Prantsusmaa, Tšehhi, 2008)*
15:15 Info TV
17:30 Jäljed*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 127/142*
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 126/304
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Mõtlemis taas*
22:15 Marie ja Bruce (USA, 2004)
23:40 TÄNA. Uudised*
23:55 Suvemiks*
00:50 Draamaseriaal. Armuleek 126/304*
01:35 TÄNA. Uudised*
01:50 Mõtlemis taas*
02:50 Info TV

KOLMAPÄEV, 10.07

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 126/304*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 127/142*
10:55 Pärast tunde*
11:25 Suvemiks*
12:20 Mõtlemis taas*
13:20 Marie ja Bruce (USA, 2004)*
14:45 Info TV

17:30 Pärast tunde*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 128/142
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 127/304
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Heeroldi jutud. Püha Olavi Gild*
21:45 Golf. Seenioride EM 2013
22:15 Nomaad (Kasahstan, Prantsusmaa, 2005)
00:05 Mina, tallinlane*
00:35 TÄNA. Uudised*
00:50 Suvemiks*
01:45 Draamaseriaal. Armuleek 127/304*
02:30 TÄNA. Uudised*
02:45 Heeroldi jutud. Püha Olavi Gild*
03:15 Golf. Seenioride EM*
03:45 Info TV

NELJAPÄEV, 11.07

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 127/304*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 128/142*
10:55 Heeroldi jutud. Püha Olavi Gild*
11:25 Suvemiks*
12:20 Golf. Seenioride EM 2013*
12:50 Nomaad (Kasahstan, Prantsusmaa, 2005)*
14:40 Mina, tallinlane*
15:10 Info TV
17:30 Golf. Seenioride EM 2013*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 129/142
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 128/304
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Dokumentaalfilm. Monument
22:15 Pillimeeste klubi*
23:15 Ühistegevuse pooltund*
23:40 Vaba mõtte klubi*
00:40 TÄNA. Uudised*
00:55 Suvemiks*
01:50 Draamaseriaal. Armuleek 128/304*
02:35 TÄNA. Uudised*
02:50 Info TV

REEDE, 12.07

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 129/142*
10:55 Ühistegevuse pooltund*
11:20 Suvemiks*
12:15 Dokumentaalfilm. Monument*
13:15 Pillimeeste klubi*
14:15 Vaba mõtte klubi*
15:15 Info TV
17:35 Ühistegevuse pooltund*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 130/142*
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 129/304
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised

21:15 Kas tohib?*

LAUPÄEV, 13.07

21:45 Inimese mõõde*
22:15 Tagasiotsija! Geneetiiline ooper (USA, 2008)
23:55 Tallinlase tarbeks*
00:20 Valgust!*
00:50 TÄNA. Uudised*
01:05 Suvemiks*
02:00 Draamaseriaal. Armuleek 129/304*
02:45 TÄNA. Uudised*
03:00 Inimese mõõde*
03:30 Tallinlase tarbeks*
03:55 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 129/304*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 130/142*
10:55 Ameerika eestlased, vol 2, 5/13*
11:25 Suvemiks*
12:20 Terve tervis*
12:50 Tallinlase tarbeks*
13:15 Linnaosa lood*
13:45 Elu peeglis*
14:15 Mina, tallinlane*
14:45 Info TV
16:30 Inimese mõõde*
17:00 Kas tohib?*17:30 Terve tervis*
18:00 Peterburi - Tallinn*
18:30 Aleksei Turovski lood*
19:00 Kümnevõistlus 9/27
19:30 Anu Nõulik Himaalajat vallutamas*
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Põnevusseriaal. Arne Dahl "Veresüü paine" 2/2
21:45 Augustibluus 2012. Andres Roots Roundabout
22:40 Maatriks*
23:25 Linnaosa lood*
23:55 TÄNA. Uudised*
00:10 Elu peeglis*
00:40 Kas tohib?*01:10 Peterburi - Tallinn*
01:40 Aleksei Turovski lood*
02:10 Anu Nõulik Himaalajat vallutamas*
02:40 Augustibluus 2012. Andres Roots Roundabout*
03:35 Info TV

PÜHAPÄEV, 14.07

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 TeTeVeke. Multifilmid*
08:30 Aleksei Turovski lood*
09:00 Anu Nõulik Himaalajat vallutamas*
09:30 Luubi all*
09:55 Teeme ise*
10:20 Pillimeeste klubi*
11:20 Kas tohib?*11:50 Pühapäevatee*
12:50 Põnevusseriaal. Arne Dahl "Veresüü paine" 2/2*
14:20 Maatriks*
15:05 Info TV
16:30 Nõukogude Eesti 1961*
16:45 Loodusetark 12/22
17:30 Valgust!*
18:00 Elu peeglis*
18:30 Vintskapist soklini*
19:00 Kümnevõistlus 10/27
19:30 Kultuurimeetri arhiivist. KUMU aiad
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
21:00 Issi väikesed tüdrukud Jazziõhtu. Tõnis Mägi, Kärt Johanson, Berk Vaher 2/2
22:40 Terve tervis*
23:15 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
00:45 Luubi all*
01:10 Teeme ise*
01:35 Vintskapist soklini*
02:05 Kultuurimeetri arhiivist. Jazziõhtu. Tõnis Mägi, Kärt Johanson, Berk Vaher 2/2*
02:35 Info TV

Nädala juubilar EDIE FALCO 50

Mõnikord üksildasimaks Sopranoks kutsutud ülimentukas näitleja on elav tõestus väitele, et pikkade filmide aeg hakkab ümber saama teemaks ruumi ülipikkadele teleseriaalidele.

Põhjusi selleks on mitu. Esiteks, kodus on ju palju mugavam suure ekraaniga telerit vaadata, kui istuda liig tugevaks timmitud agressiivsest helireast ahistatuna popkornilehas.

Teiseks, ja see on hoopis sisulisem põhjus – teleseriaalis saab mõnikord aastaid jälgida oma armastatud telesangareid, kaasa elada nende seiklustele, muredele ja rõõmudele, mis üksikutele ja üksildastele inimestele on juba ammu kujunenud omaenese puuduliku või sootuks puuduva isikliku elu aseaineks. Selliseid ühiskonnast kaugenenuid inimesi on planeedil ju sadu miljoneid.

Poole sajandi eest, 5. juulil 1963, mil Edie Falco sündis Brooklynis, oli maailm veel mõneti teistsugune. Veel oli kino telerist suurem magnet, superstaarid Elizabeth Taylor, Audrey Hepburn, Paul Newman, Gregory Peck jt olid kõik oma loorberid teeninud suurel ekraanil. Neid, kes teleseriaalides kaamera ees või ka taga askeldasid, peeti pigem B-kategooria tegijateks.

Itaallasest isa ja rootslannast ema tütre Edie ekraanilemikuiks olid Giulietta Masina ja Sophia Loren – valiku põhjuseks siiski mitte pelk rahvustunne. Edie ema oli näitlejanna, kuigi mitte eriti

edukas, kuid teatriteemad tulid kodus jutuaineks sageli. Seda enam, et isa oli teatrikunstnik ja üsna hea pillimees.

Edie õppis Long Islandi mainekas teatri- ja filmikõrgkoolis. Läbilööki tuli siiski mitu aastat oodata. Edie Falco töötas ettekandjana ega põlanud klouniametit, kahjuks ka alkoholi, mis mõneks aastaks nii otseselt kui ka kaudses mõttes peavalu tekitas. Kolinud Manhattanile, elas ta üsna vaeselt.

1980-ndate lõpus hakati Edie Falco pakkuma esimesi filmirole, pisikesi ja sageli mannetuid, kuid isikupärase välimusega näitlejat hakati tähele panema. Teda on kerge ette kujutada tööd rügava, mitte eriti välja puhanud õnnetu võitu naisena, kes vaatamata kõigele loodab paremat saatust. Meenutab see ju mõneti Giulietta Masina amp-luaad. Samas on Edie Falco juba aastaid sõprade seltsis kutsutud Kassipojaks. Tema iseloomu mitmekihilisus sobiski menukaks karakternäitlejaks.

Kõik muutus aastal 1994, mil Edie Falco tegi kaasa legendaarse Woody Alleni filmis „Kuulid Broadwayl“, milles peaosas mänginud Dianne Wiest võitis oma teise „Oscar“i Alleni filmis esinedes.

Falco sai oma minirolli tänu tutvusele. Kunagine õpingukaaslane Eric Mendelsohn oli Woody Alleni filmi kunstniku abiline ning soovitas anda Falcole mingi väike osa. Peagi asus Mendelsohn juba ise filme lavastama, ja muide edukalt. Tema viimastes lavastustes on sageli kaasa teinud ka Falco.

Paarikümne aasta eest aga järgnesid Edie Falco pisirollid mitmes meilgi nähtud teleseriaalis, millest maailmakuulsad on kindlasti „Seaduse nimel“, vanglaseriaal „Oz“ ja „Tänavakuriteod“. Tavaliselt kehtas Edie Falco kas seaduseandjaid või siis seaduste rikkujaid. Unelmatepakkumine tuli aastal 1999, mil Edie Falcost sai miljonite lemmikgangster Tony Soprano ekraanina Carmela – tugev ja samal ajal kergesti haavatav luust ja lihast mitmeplaaneline inimene, kes suutis ennast menukaks mängida koguni äsjalahkunud tehniid James Gandolfini kõrval.

Juba aastal 2000 tegi Edie Falco ajalugu, saades esimese naisnäitlejana samal hooajal oma rolli eest kolm tele-

maailma mainekamat auhinda, neist Kuldgloobus ja Emmy on kõigile teada-tuntud.

Tema mängu on alati kiidetud lihtsuse ja siiruse pärast. Ekraanimenu ja maailmakuulsus töid kaasa hulga tööpakkumisi. Sageli mängis Falco teatris, ka Broadwayl. Seal sai ta tuttavaks ülitugeva näitleja ja tänaseks ka lavastaja Stanley Tucciga, kes talle mõni aeg kohe kõvasti ka mehena meeldis. Neisse aegadesse jäi Falco palju kaasatudvat tähelepanu tekitanud võitlus rinnavähiga; õnneks läks see võitlus suuresti korda.

Kui seriaal „Sopranod“ miljonite televaatajate kurvas-tuseks otsa sai, tegi Falco mõnes episoodis kaasa üsna menukas ja näitlejakuulsustest

kubisevas telemaailma telgitaguseid paljastavas seriaalis „30 Rock“. Tänaeni aga vaadatakse kümnetes riikides, ka meil Eestis, haiglaseriaali „Õde Jackie“, milles Edie Falco kehastab narkodeemonitist vaevatud medõde Jackie Peytonit, kes oma saatust trotsides püüab edasi elada ja vahel ka armastada. Armastab ta aga peamiselt oma kolleegi, keda mängib võimekas karakternäitleja Paul Schulze, kes vaga mehe rollis ajas Carmela Soprano pea kohati üsna sassi juba eelpoolmainitud super-seriaalis.

Falco on teeninud lisaks miljonitele dollaritele ka telemaailma säravaid auhindu. Praegu on lõpetamisel Marc Turteltaubi huvipakkuv kino-

lavastus „Halvasti käituvad jumalad“, milles Olümposse koorekiht tegutseb tänases New Yorgis, püüdes antiikse otsustavusega tavaliste inimeste elu jumalatele meelepärases suunas juhtida. Zeusi kehastab Christopher Walken, Sharon Stone küllap särab Aphroditena. Edie Falco on Zeusi ja Leto tütar Artemis, laia tegutsemishaardega jumalanna, kes on ühtaegu neitsi-likkuse kaitsja, aga ka jahilooduse- ja kuujumalanna.

Kui nelja Emmy ja kahe Kuldgloobuse võitjal Edie Falcol ekraanitööst vaba aega juhtub olema, veedab ta mõnuga mõne päeva koos kasulaste Macy ja Andersoniga. Kasupoja nimi on tähelepanuavaldus Edie Falco emale, neiu põlvnimega Anderson. Peres loob meeleolu ka koeranäss Marley, kes ju põhimõtteliselt kõigile peaks meeldima.

Falcole meeldivad ka poliit-demokraadid. Ta on avalikult ning rahaliselt toetanud valimistel Hillary Clintonit ja John Kerryt. Muu hulgas tõestab seegi Falco populaarsuse mastaape, sest ta ei karda umbes poolte vaatajate võimalikku jahenemist tema näitlemise vastu.

Aga võimalik, et USA-s pole kõik nii poliitikakeskne kui meil siin Eestis. Sel juhul ka Edie Falco õnneks.

Enn Eesmaa

Reskaja
Õäevad
Tallinna vanalinnas 4. – 7. juulini AD 2013

EESTI KÄSITÖÖ
www.folkart.ee

Tallinnas esineb laulukoor Inglismaalt

Teisipäeval, 9. juulil kell 19.00
Nigulistes

Wooburn Singers
(segakoor, Inglismaa)

k o n t s e r t

Dirigent: Greg Beardsell

Kontsert on tasuta

Mälestame kauaaegset erakonnaliiget

MARET RAUDA

15.12.1930 – 29.06.2013

Keskerakonna
Mustamäe piirkond

Ärasaatmine 4. juulil
kell 14.30 Pärnamäe
krematooriumis

**Tartus kogunevad
seniorid**

Reedel, 12. juulil kell 16
kohtuvad Keskerakonna Tartu
büros (Ülikooli 12)
kohvilauas seniorid
80. sünnipäeva tähistava
Raimond Asso'ga, kes jagab
oma reisimuljeid.

**Avatud Keskerakonna
Võrumaa büroo**

Büroo asub Võru keskklinnas
(Tartu tn. 37, esimene korrus)

Avatud:
teisipäeval kl 9.00–13.00
kolmapäeval kl 14.00–16.00
neljapäeval kl 9.00–13.00

Võrumaa büroo referent Piia Õispuu 5258615

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee
* tellimine@expresspost.ee